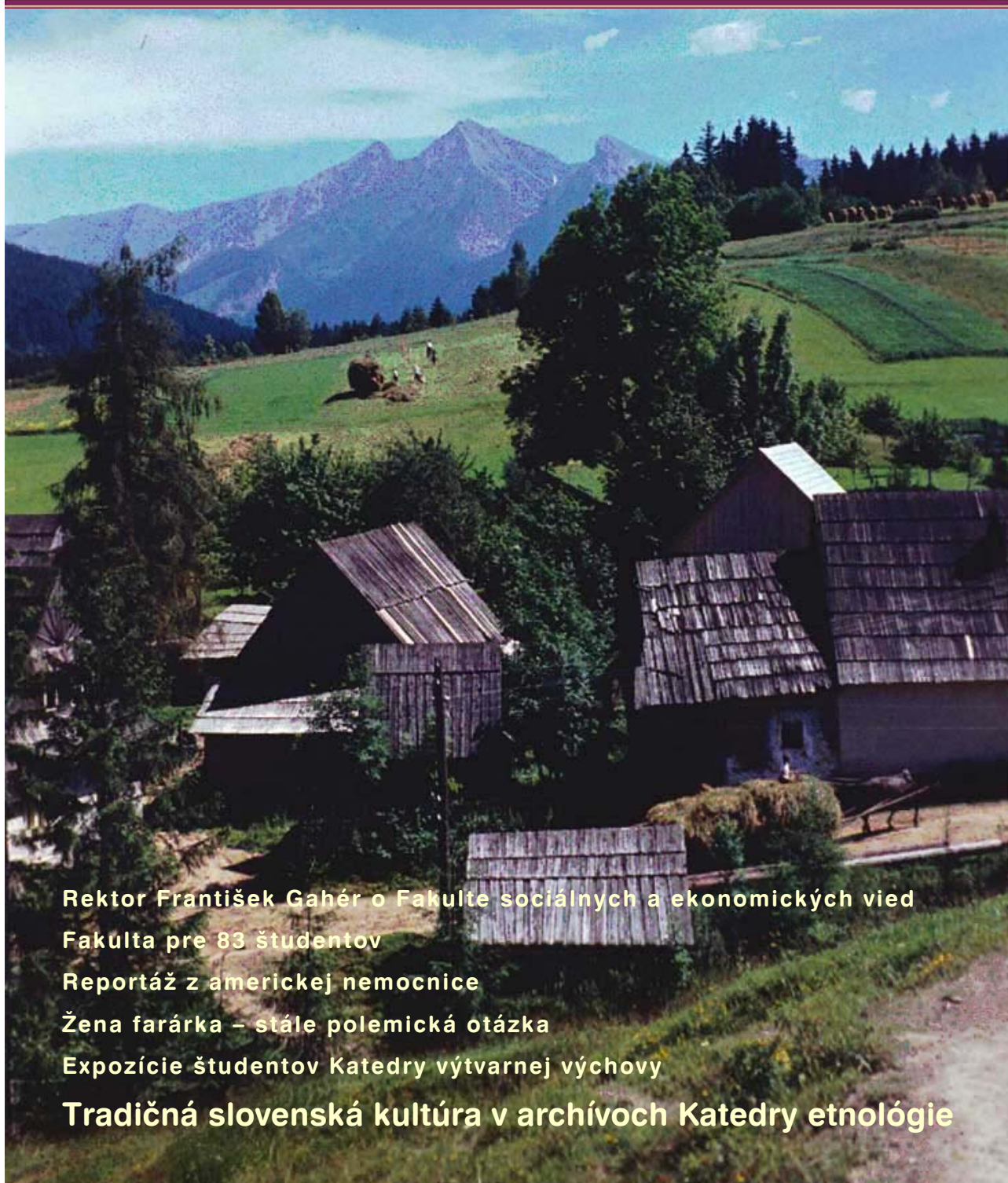

SPRAVODAJ
UNIVERZITY
KOMENSKÉHO

Október 2007
Číslo 2
Spravodaj vychádza od roku 1955

NAŠA UNIVERZITA

Rektor František Gahér o Fakulte sociálnych a ekonomických vied
Fakulta pre 83 študentov

Reportáž z americkej nemocnice

Žena farárka – stále polemická otázka

Expozície študentov Katedry výtvarnej výchovy

Tradičná slovenská kultúra v archívoch Katedry etnológie

Editoriál

Národný projekt UK má jednu z troch kľúčových tém „Civiliizačné výzvy“.

Dnes si môžete prečítať aj o tom, ako sa na vedeckej konferencii hovorilo „o nových úlohách, ktoré prináša zmenené mediálne prostredie v dôsledku procesov globalizácie, komercializácie a digitalizácie“. Triumvirát „globalizácia, komercializácia, digitalizácia“. Kruciálnou výzvou nie je to, že jej musia čeliť žurnalisti (aj keď vieme, že v hyperbole sa občas hovorí, že novinár môže byť účinnejší ako zbraň, a preto by iste bolo dobré, keby si s tým poradili aj oni). Podstatné je, že ten zlovestný triumvirát sa dnes týka prakticky každého. S obsahmi, ktoré stoja za týmito slovami si príliš nevieme poradiť ani jednotlivito. A pritom tie slová majú ešte aj vysoký koalíčný potenciál. Že preháňam? No tak sa skúsme pozrieť na niečo z toho, čo sa skrýva v tieni: globalizácia – megavplyv verus demokracia, komercializácia – sociálnokultúrne rozpaky, digitalizácia – kde na to vziať. Áno, oprávnené môžete namietat, že sa na to dá pozerat aj oveľa optimistickejšie, veď napr.: globalizácia – netušené možnosti, komercializácia – úspech úspešného, digitalizácia – nebyvalé šírenie poznania. Problém je, že dobré zvesti „šťastie ľudstva“ ohrozujú zvyčajne podstatne menej, ako zlé. A pripravení by sme mali byť najmä na zlé. Aj na našej pôde. Ako teda my využívame dobré a strátime sa zlého z výziev globalizácie, komercializácie, digitalizácie? Opýtajte sa – na univerzite, fakulte, katedre, v tichu predlžujúcich sa večerov aj adresne seba, možno to pomôže. Nám osobne a vzhľadom na kredit UK a jej časti i slovenskému svetu.

Jedna praktická smelá výzva z Prírodovedeckej fakulty. Oni ju riešia „iba“ s ohľadom na študentov chémie. V skutočnosti má však oveľa väčší dosah. Veď nielen bakalárov chémie sa týka, že „v súčasnosti prakticky všetci absolventi bakalárskeho štúdia pokračujú v štúdiu na magisterskom stupni. Je to spôsobené predovšetkým nedostatočným dopytom po bakalároch... v našich... firmách, ktoré zatiaľ veľmi málo reflektujú túto možnosť... Taktiež spoločenská akceptácia samostatného bakalárskeho štúdia ako plnohodnotnej formy vysokoškolského vzdelania je pomerne nízka.“ Ponechajme teraz stranou, či skutočne platí, že „bakalári... môžu veľa krát svoje vedecké zázemie zužitkovať“ a držíme riešiteľom všetky palce, nech sa im z tohto projektu podarí vydolovať praktické a zovšeobecniteľné riešenia.

Ďalší príklad, ako úspešne dokážeme výzvy prijímať: „Naši študenti dosahujú na súťaži International Mathematics Competition dlhodobu výborné výsledky. Tento rok sme získali dve prvé... a dve druhé ceny. V poradí šesťdesiatich univerzít z celého sveta sme obsadili siedme miesto.“ A pritom ešte asi všetci uznáme, že matematika nie je práve nenáročnou športovou disciplínou.

Myslím si, že našou „malou súkromnou civilizačnou výzvou“ na univerzite nesúcej meno Komenského a majúcej ambíciu byť pravou školou národnou, musí byť niečo ako priniesť „novú a nádejnú... kvalitu tvorby študentov i absolventov. Ukázali nám to viditeľné – život a vitalitu diela. ...Katedra, škola i naša spoločnosť však iste verí aj v tie neviditeľné hodnoty... Verí v ich cit a emocionálnu inteligenciu... talent i zodpovednosť, profesionalitu a veľký zmysel pre večné premeny hry na tvorbu... Ani dospeli by na tieto úžasné súhry nemali zabúdať.“ Je povzbudivé, že sa nám to napriek nečíhlostivosti okolitého sveta darí.

M. Dúbrava, prorektor UK

Živé výstavy Katedry výtvarnej výchovy

Skutočne ako živé a pôsobivé možno označiť tohtoročné expozície Katedry výtvarnej výchovy Pedagogickej fakulty UK v Bratislave. Prezentácie výtvarnej tvorby študentov sa uskutočnili v letnom i zimnom semestri roku 2007.

Tri z nich boli inštalované v budove na Šoltésovej ulici v „chodbovej galérii“ katedry. Boli to výstavy **Z maliarskej tvorby študentov** Katedry výtvarnej výchovy (apríl – máj), **Z výtvarnej tvorby študentov** Katedry výtvarnej výchovy (jún – september) a **Plenér** (október – december).

Oveľa širšiu pôsobnosť i dosah však mala reprezentatívna výstava, výber z diel študentov i absolventov katedry (zastúpené boli aj diplomové práce), ktorá sa uskutočnila v bratislavskej Inchebe v rámci 6. Medzinárodnej výstavy výtvarného umenia **ART 2007** a veľtrhu MODDOM. Táto výstava trvala síce krátko (17. – 22. októbra 2007), ale navštívili ju záujemcovia z celého Slovenska.

Kolekcia vystavených diel siahala od výtvarného umenia, cez úžitkovú keramiky i šperky

Malba, úžitková a dekoratívna keramiky a fotografie

Jesenná výstava katedry v Inchebe priniesla v danom výstavnom priestore najrazantnejšiu kolekciu študentskej tvorby. Zúčastnilo sa jej takmer šesťdesiat študentov a vystavených bolo okolo sto výtvarných diel. Zúčastnilo sa jej tiež osem pedagógov – učiteľov výtvarno-umeleckých disciplín. „Najviditeľnejšia“ na výstave bola malba. Spontánna a dynamická vo figurálnych motívoch i v temperamentnej, prevažne expresívnej abstrakcii – M. Krčová, M. Cibulíková, M. Kolembusová, A. Pádejová, Z. Vasarábová a i. Kvalitné zastúpenie mala tiež keramiky a šperky pedagógov A. Drahoša a V. Durbáka.

Opusy viac ako dvadsiatich študentov predstavovali diela úžitkovej i dekoratívnej, voľnú tvorbu modelovanú i kolorovanú s citom a zmyslom pre výraznú pôsobnosť tvarovej i objemovej štylizácie. Je to tvorba moderného domáceho kontextu, európskej i trochu exotickej inšpirácie (južná a stredná Amerika, Japonsko). Pradávané inšpiratívne väzby ikonickej kultúry obratu a alfabetickú kultúru slova, prezentovali ilustrácie (M. Krčová, Z. Penzová, M. Pisklák), znak a písmo ako postmoderné vizuálne „In“, významové signály sa spájali – prelínali v štyroch dielach L. Bednárovej, kultivovaným fonografickým obrazom zapôsobili súbory fotografií (L. Macková, I. Neneová, Z. Vinterová) a škoda, že malé formy grafik tak trochu zanikli v celku výstavnej kolekcie i v rámci ich „intímnej“ formy a obsahu.

Hodnoty, talent a zodpovednosť mladých

V každom prípade však tohtoročné výstavy Katedry výtvarnej výchovy PdF UK priniesli novú a nádejnú výtvarnú kvalitu tvorby študentovi absolventov. Ukázali nám to viditeľné – život a vitalitu diela mladých, budúcich pedagógov výtvarných disciplín, a zároveň aj možných výtvarníkov – umelcov. Katedra, škola i naša spoločnosť však iste verí aj v tie neviditeľné hodnoty a prísľub mladých. Verí v ich cit a emocionálnu inteligenciu, pedagogický talent i zodpovednosť, profesionalitu a veľký zmysel pre večné premeny hry na tvorbu a tvorby na hru, čo je krásnym archetypom všetkých detí a mládeže. Ani dospeli by na tieto úžasné súhry nemali zabúdať.

PhDr. Bohumír Bachratý, CSc., umelecký historik, PdF UK

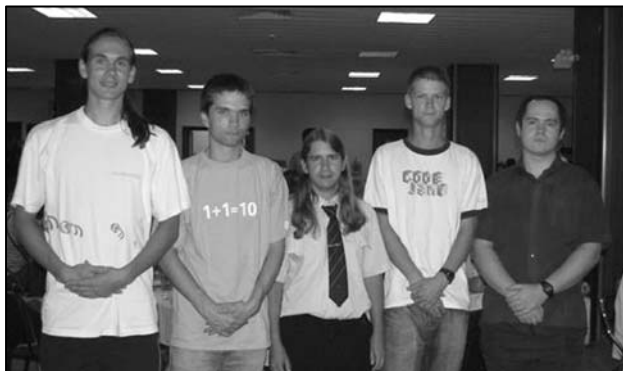
Perspektíva z retrospektívy

Katedra žurnalistiky FIF UK a Slovenský syndikát novinárov organizujú vedeckú konferenciu s medzinárodnou účasťou k 55. výročiu založenia Katedry žurnalistiky, ktorá sa uskutoční vo štvrtok 29. novembra 2007 v rámci Týždňa vedy na Slovensku v Dome novinárov v Bratislave. Jej cieľom je zhodnotiť doterajší vývoj mediálneho školstva na Slovensku so zreteľom na požiadavky mediálnej vedy a praxe, ale aj nových úloh, ktoré prináša zmenené mediálne prostredie v dôsledku procesov globalizácie, komercializácie a digitalizácie. Okrem vedúceho katedry doc. PhDr. Jozefa Vatrála, PhD., sa k účastníkom priradí mediálny odborník doc. PhDr. Samuel Brečka PhD., predsedníčka SSN PhDr. Zuzana Krútková či profesori z Francúzska a Ameriky Prof. Dr. Gilles Rouet a Prof. Dr. Conrad Smith.

– nunu –

Študenti matematiky si poradili so svetovou konkurenciou

Štrnásty ročník Medzinárodnej matematickej súťaže (International Mathematics Competition) sa tento rok uskutočnil 3. – 9. augusta 2007 v bulharskom Blagoevgrade. Zúčastnilo sa jej 249 súťažiacich, z čoho desiatich boli Slováci. Piatich z nich reprezentovali Fakultu matematiky, fyziky a informatiky UK pod vedením Ing. Mgr. Martina Hriňáka a ďalší súťažili za univerzity v Oxforde, Warwicku či Brne.

Družstvo FMFI UK – zľava Ondrej Budáč, Michal Burger, Peter Perešíni, Lukáš Poláček, vedúci družstva Martin Hriňák

Naši študenti dosahujú na tejto súťaži dlhodobé výborné výsledky. Tento rok sme získali dve prvé (Ondrej Budáč a Michal Burger) a dve druhé ceny (Lukáš Poláček a Peter Perešíni). V poradí šesťdesiatich univerzít z celého sveta sme obsadili siedme miesto. Najbližší konkurent, pražská Univerzita Karlova, sa umiestnila až na trinástom mieste.

Martin Hriňák, FMFI UK

Doktorandi Lekárskej fakulty sa presadili v Berlíne

V dňoch 7. až 11. októbra 2007 sa na Charité Lekárskej fakulte Humboldtovej univerzity v Berlíne uskutočnila 18. Európska študentská konferencia (ESC) lekárskech fakúlt. Slovensko reprezentovalo desať zástupcov, z toho štyria doktorandi Lekárskej fakulty UK v Bratislave MUDr. Mgr. Ľudovít Paulis, Mgr. Michal Behuliak, Mgr. Roman Gardlík a RNDr. Roland Pálffy.

Kvalitu a konkurencieschopnosť slovenskej študentskej vedy potvrdil RNDr. Roland Pálffy druhým miestom v sekcii Gastroenterology. Víťazstvo v sekcii Physiology a právo prezentovať svoju prácu pred Final Jury získal MUDr. Mgr. Ľudovít Paulis, ktorý skončil piaty. V súťaži pred Final Jury bol jediným reprezentantom zahraničných účastníkov; ostatní súťažiaci doktorandi v tejto skupine boli Nemci.

Každoročne sa na konferencii zúčastňuje takmer sedemsto študentov a mladých vedcov z viac ako štyridsiatich krajín a viac ako polovica aktívne prezentuje vo forme prednášky alebo posteru.

Úspešné vystúpenia študentov – doktorandov LF UK svedčia o ich pripravenosti na konfrontáciu ich výsledkov na medzinárodných podujatiach. Sú výbornou príležitosťou na nadviazanie odborných kontaktov, ale aj vynikajúcou možnosťou prezentácie fakulty, univerzity a Slovenska v zahraničí.

Doc. MUDr. Beata Mladosičová, CSc., prodekan LF UK

Konferencia o doktorandskom štúdiu v lekárskech klinických disciplínach v Helsinkách

Helsinská univerzita hostila v dňoch 6. – 8. septembra 2007 Tretiu európsku konferenciu o PhD. štúdiu v lekárskech a zdravotníckych vedách (ORPHEUS). Jesseniova lekárska fakulta UK v Martine sa na nej aktívne zúčastnila v rámci projektu Európskeho sociálneho fondu „Zriadenie centra výchovy k vedeckej práci – inkubátor doktorandov“.

Prednášky a diskusie na konferencii sa týkali celkovej koncepcie PhD. štúdia v klinických disciplínach, podmienok prijímania uchádzačov na štúdium, dĺžky jeho trvania, organizácie, zabezpečenia vysokej kvality ako aj sociálnych a finančných otázok. Prezentovali ich jednak experti jednotlivých lekárskech fakúlt, ale veľmi zaujímavý pohľad na túto oblasť vzdelávania priniesli aj PhD. študenti.

Účastníci konferencie sa zhodli v tom, že terajší koncept výchovy klinického špecialistu schopného i samostatnej vedeckej práce (PhD.) je neudržateľný pre jeho veľkú časovú náročnosť. Preto sa na viacerých lekárskech fakultách hľadajú spôsoby ako skĺbiť pregraduálne štúdium a prípravu k vedeckej práci, resp. ako integrovať špecializačné a PhD. štúdium. Najmä v škandinávskych zemiach sa už dlhšiu dobu rozvíjajú kombinované MD/PhD. programy a po promócií kombinácia špecializačnej prípravy s PhD. štúdiom. Tieto formy umožňujú získať a udržať aj klinických lekárov vo výskume. Treba však poznamenať, že medici, resp. lekári zaradení do PhD. štúdia v Dánsku, Fínsku či Švédsku majú kvalitné sociálne a finančné zabezpečenie. Ďalšie lekárske fakulty a univerzity, vrátane našej, v súčasnosti podporujú v pregraduálnom vzdelávaní prípravu k vedeckej práci v osobitnom predmete a kontinuálnu študentskú vedeckú prácu ako prostriedok na skrátenie doby doktorandského štúdia.

Prítomní konštatovali, že klinické pracoviská, najmä v spolupráci so základnými a predklinickými odborníkmi, sú miesta, kde sa dajú kvalitne vychovávať doktorandi. Preto v dokumente „Helsinki Consensus Statement on PhD. Training in a Clinical Setting“, uverejnenom aj na stránke www.orpheus-med.org odporučili, aby sa na všetkých lekárskech fakultách v EÚ rozvíjalo PhD. štúdium aj na klinických pracoviskách.

Helsinki boli dejiskom konferencie o doktorandskom štúdiu lekárskech smerov. (Zdroj: Kamil Javorka)

Konferencia ORPHEUS v Helsinkách odporučila aj vytvorenie internej databázy o PhD. štúdiu v anglickom jazyku, ktorá by mala byť dostupná na web stránkach všetkých európskych lekárskech fakúlt. Táto databáza bude podkladom európskeho centrálného registra tém doktorandského štúdia v biomedicínskech odboroch – paneurópskej siete lekárskech a zdravotníckych fakúlt pre PhD. štúdium, ktorá bude informovať o riešených a navrhovaných témach PhD. prác a sprístupňovať tézy dizertačných prác vo svetovom jazyku. Táto sieť v konečnom dôsledku povedie k aktivizácii spoločného výskumného a vzdelávacieho európskeho priestoru.

Kamil Javorka, Ján Hanáček, JLF UK, Martin

KEKA vlastní vzácny archív tradičnej slovenskej kultúry

Katedra etnológie a kultúrnej antropológie (KEKA) je od tohto roku spoluriešiteľkou grantovej úlohy s názvom *Tradičná kultúra Slovenska ako súčasť kultúrneho dedičstva Európy*. Finančné prostriedky z grantovej úlohy katedra použije na digitálne spracovanie archívnych dokumentov. Treba podotknúť, že KEKA má jedinečný vedecký archív, ktorý sa začal kreovať po založení vedecko-výskumného pracoviska Katedry etnografie a folkloristiky v roku 1968. Súčasťou katedry bol aj Kabinet etnológie. Toto pracovisko sa špecializovalo na vedecko-výskumnú činnosť, preto už v spomínanom roku 1968 vznikol aj vedecký archív, ktorý je prakticky stále dopĺňaný novými prírastkami.

Materiály neoceniteľnej hodnoty

Fond archívu je budovaný z vizuálnych – **fotografických materiálov**, ktoré majú prakticky nevyčísliteľnú hodnotu. Veď ako sa dá finančne vyjadriť množstvo záberov napríklad z tradičnej svadby alebo zábery zachytávajúce tradičné poľnohospodárske práce ako orba s kónským záprahom, fotografie žatevného, mlatobného náradia, tradičný ľudový odev nosený pri slávnostných príležitostiach či vo všedný deň? Mnohé z týchto artefaktov už v súčasnosti úplne zanikli a práve preto je ich uchovávanie vo forme fotografií také nesmierne cenné. (Z archívu KEKA pochádza aj fotografia na titulnej strane tohto vydania *Našej univerzity*. – pozn. red.)

Druhým hlavným celkom je **textový archív**. Celý fond archívu je budovaný z materiálov, ktoré boli získané, ale aj sú priebežne získavané a dopĺňané výsledkami výskumov, ktoré na svojich terénnych výskumoch zaznamenali nielen pedagogickí a vedeckí pracovníci katedry ale aj poslucháči študijného odboru etnológia. Poslucháči po kvalitnej odbornej príprave absolvujú povinnú terénnu prax v prvom a druhom ročníku štúdia a tiež bakalársku a pred-diplomovú prípravu, ktorá je okrem štúdia literatúry zameraná práve na skúmanie zvoleného etnologického či sociálno-antropologického problému priamo v teréne.

Archív zhromažďuje **vedecké informácie** pre potreby širšieho etnologického výskumu a zároveň poskytuje obraz o účasti jednotlivých členov pracoviska i študentov a ich participácii na vedecko-výskumných úlohách. Tieto mapujú nielen problematiku tradičnej kultúry Slovenska, ale aj nové aktuálne úlohy, ktoré sú pre etnológov a kultúrnych antropológov veľkou výzvou. Mnohé výskumné elaboráty sú výsledkom individuálnych výskumov pracovníkov katedry a slúžia ako podklady pre ich ďalšiu odbornú a koncepčnú prácu, vrátane individuálnej publikačnej činnosti a výsledkov grantových úloh, na ktorých riešení sa jednotliví pracovníci podieľali.

Zaujímavosťou archívu je aj sedemnást **inojazyčných správ z výskumov** zahraničných študentov a renomovaných etnológov, usku-

točených počas medzinárodného seminára Seminarium ethnologicum, na ktorý v posledných rokoch postupne nadväzuje Letná etnologická škola konaná v rámci folklórneho festivalu Koliesko. Túto letnú školu organizuje Národné osvetové centrum za výdatnej spolupráce členov a študentov našej katedry.

Študentka piateho ročníka etnológie Miriam Ďurišová pri zakladaní diapozitívov do skenera

Ale vráťme sa k fondu archívu, ktorý sa v poslednom rade obohacuje o **dokumentárne vizuálne spracovania** určitých problémov formou etnologických filmových dokumentov – napríklad z náboženskej etnológie alebo etnológie životného cyklu. Poslucháči odboru etnológia čoraz častejšie berú do rúk nielen fotoaparát, ale aj videokameru a snažia sa sprostredkovať pohľad na vybraný problém cez jeho vizuálne stvárnenie.

Materiál zhromaždený vo vedeckom archíve KEKA obsahuje zastúpenie **všetkých regiónov Slovenska**, ale mapuje aj život príslušníkov **slovenskej menšiny** žijúcej na území Poľskej republiky, Bulharska, Maďarska a bývalej Juhoslávie. Tematicky zahŕňa všetky oblasti tra-

dičnej kultúry s prevahou agrárnej etnológie, pastierstva, odevu, stravy, staviteľstva a bývania.

Nevyhnutná potreba digitalizácia

Aby sme uchovali množstvo materiálu v čo najlepšej podobe aj pre budúcich záujemcov, pristúpili sme k spracovaniu textového materiálu a fotoarchívu na CD ROM. Ako druhá časovo i finančne náročnejšia fáza je **digitalizácia** celého fotoarchívu a následne aj textového materiálu. Práve na túto prácu využívame aj finančné prostriedky z grantovej úlohy, z ktorých sme zakúpili dva skenery a počítače. Momentálne máme na katedre prvoradú úlohu – skenovanie a následný popis najprv najviac ohrozeného úseku čierno-bielých fotografií a tiež farebných diapozitívov.

Fond vedeckého fotoarchívu obsahuje 14 572 negatívov a kontaktných pozitívov, farebných diapozitívov je 6 253 kusov. Celý fotoarchív je spracovaný lokálne a predmetovo. Textových materiálov je 575 kusov, sú zviazané a ich samotná dokumentácia je vedená trojakým spôsobom: autorsky, lokálne a predmetovo.

Celý vedecký archív predstavuje cenný študijný fond pre potreby vedeckého výskumu na UK. Po digitalizácii celého archívu bude práca či už s textovým, ale najmä s fotoarchívom oveľa komfortnejšia, rýchlejšia a bezpečnejšia než je v súčasnosti.

Po dokončení digitalizácie archívnych materiálov KEKA plánuje ich využitie v nových progresívnych formách výučby ako je e-learning, budovanie digitálnych databáz a archívov pre jednotlivých vyučujúcich, ako aj sprístupnenie fotoarchívu na internetových stránkach katedry. Vyústením celej grantovej úlohy bude aj výpravná publikácia v tlačenej ako aj internetovej podobe, ktorá vznikne v úzkej spolupráci s Ústavom etnológie SAV. Na záver treba dodať, že vedecký archív KEKA je k dispozícii aj mimouniverzitným inštitúciám, či už vedeckého alebo kultúrno-osvetového charakteru.

Katarína Nádaská, KEKA FIF UK,
riešiteľka úlohy

Farmaceutická fakulta úspešne reprezentovala na Agrokomplexe

V Nitre sa 16. – 20. augusta 2007 uskutočnil Medzinárodný poľnohospodársky a potravinársky veľtrh Agrokomplex s mottom *Zdravá výživa, kvalita a tradícia*. Medzi vystavovateľov sa zaradila aj Farmaceutická fakulta UK so svojím tradičným sortimentom liečivých rastlín obohateným o nové druhy.

Expozíciu zameranú na pestovanie a využitie liečivých rastlín v podpornej liečbe pripravili pracovníci Záhrady liečivých rastlín FaF pod vedením RNDr. Jána Stana, CSc. a garantky expozície Ing. Ludmily Procházkovej – pracovníčky Agrokomplexu Nitra. Dlhoročný pracovník FaF Doc. DrPH. PhMr. J. Kresánek, CSc. spolu s Jánom Stanom a Ing. M. Koreňovou

návštevníkom výstavy poskytovali informácie o pestovaní, spracovaní a použití liečivých rastlín.

Generálny riaditeľ Agrokomplexu akademický architekt Ing. Ladislav Švihel, Dr.h.c. konštatoval, že v dnešnom pretechnizovanom svete je možnosť prehliadky takejto kolekcie veľmi vítaná, pretože ani internet a ani virtuálne knižnice

nie sú jej plnohodnotnou náhradou. Takýto názor bol počuť aj z radov početných návštevníkov. Vzhľadom na renesanciu fyto terapie si mnohí návštevníci pochvalovali pobyt na záhonoch liečivých rastlín.

RNDr. J. Stano CSc., Ing. M. Koreňová,
FaF UK

Vízia skvalitnenia bakalárskeho štúdia chémie

Jedným z projektov podporovaných z Európskeho sociálneho fondu na Prírodovedeckej fakulte UK je aj projekt s názvom *Inovácia obsahu bakalárskeho štúdia chémie na PriF UK podľa požiadaviek trhu práce*. Domnievame sa, že je potrebné zvýšiť prestíž bakalárskeho štúdia chémie v spoločnosti i záujem oň zo strany mladých ľudí. Dôležité je tiež reagovať na súčasné trendy v Európskej únii, zohľadniť závery tzv. Bolonskej deklarácie, na základe ktorej dochádza k vytvoreniu štandardizovaného Eurobakalára chémie.

Prispôbiť potrebám zamestnávateľov i študentov

Projekt plánuje bakalárske štúdiom viac prispôbiť potrebám zamestnávateľov, ale zároveň aj robíť osvetu v spoločnosti a medzi zástupcami priemyslu a výskumných ústavov o možnostiach zamestnávateľov absolventov bakalárskeho štúdia chémie a biochémie. Konečným cieľom projektu je inovovať súčasné bakalárske štúdiom na PriF UK tak, aby jeho absolventi mohli nielen pokračovať ďalej v štúdiu na magisterskom stupni, ale ak sa rozhodnú ukončiť vysokoškolské štúdiom, aby našli dobré uplatnenie v praxi. V súčasnosti prakticky všetci absolventi bakalárskeho štúdia pokračujú v štúdiu na magisterskom stupni. Je to spôsobené predovšetkým nedostatočným dopytom po bakalároch chémie v našich chemických firmách, ktoré zatiaľ veľmi málo reflektujú na túto možnosť vysokého školstva. Taktiež spoločenská akceptácia samostatného bakalárskeho štúdia ako plnohodnotnej formy vysokoškolského vzdelania je pomerne nízka. Je preto nevyhnutné rozšíriť a zmodernizovať bakalárske štúdiom chémie takým spôsobom, aby odrážalo požiadavky modernej spoločnosti.

V rozvinutých západných demokraciách nachádzajú bakalári chémie široké uplatnenie vo svojom odbore, ale môžu veľa krát svoje vedecké zázemie zužitkovať aj v iných profesiách. Nie je preto dôvod sa domnievať, že by to u nás malo byť inak.

Z týchto dôvodov sme sa rozhodli pre projekt, ktorý by viedol k modernizácii bakalárskeho štúdia na PriF UK. **Hlavnými cieľmi projektu sú:**

- Vykonať prieskum trhu práce v Bratislavskom samosprávnom kraji zameraný na zistenie požiadaviek zamestnávateľov na teoretické vedomosti a manuálne zručnosti absolventov bakalárskeho štúdia chémie a na možnosti ich zamestnania. Taktiež dostať do povedomia obyvateľov Slovenska existenciu prvého stupňa vysokoškolského štúdia a oboznámiť ich s profilom bakalára chémie.
- Propagovať prvý stupeň VŠ štúdia – bakalárske štúdiom chémie na PriF UK medzi zamestnávateľmi s cieľom vytvoriť pracovné miesta, vyžadujúce kvalifikáciu „Bakalár chémie“, rovnako medzi študentmi stredných škôl s cieľom získať ich pre túto formu VŠ štúdia.
- Inovovať študijný program bakalárskeho štúdia chémie na PriF UK v súhlase s požiadavkami trhu práce a v súlade s reformou vysokoškolského štúdia, ktorá prebieha v štátoch EÚ ako dôsledok Bolonskej deklarácie. Zosúladiť študijných programov v rámci štátov EÚ

umožniť mobilitu študentov počas štúdia a lepšie možnosti zamestnania v celom európskom regióne.

- Naplnenie týchto cieľov povedie k zvýšeniu počtu VŠ vzdelaných obyvateľov Slovenska, pretože bakalárske štúdiom, vzhľadom na svoju dĺžku, je aj ekonomicky menej náročné, a tak prístupné väčšiemu počtu študentov.

Najdôležitejšie je informovanie

Na dosiahnutie spomenutých cieľov uskutočňujeme nasledujúce aktivity. Informujeme odbornú verejnosť, najmä hlavné cieľové skupiny, o súčasnom a inovovanom profile a študijnom programe bakalára chémie na PriF UK. Vybudovali sme web-stránku projektu (<http://bakalarchemie.fns.uniba.sk>), kde pravidelne informujeme o prebiehajúcich aktivitách. Sú tam tiež informácie o súčasnom profile bakalára chémie na PriF UK, ako aj študijný program. Taktiež informujeme študentov vybraných stredných škôl o možnostiach štúdia na PriF UK. Pripravujeme uskutočnenie seminára pre učiteľov chémie na stredných školách, ktorí majú kľúčový vplyv a možnosti pozitívnym spôsobom ovplyvniť mladých ľudí. Zostavili sme databázu podnikov a výskumných ústavov v bratislavskom samosprávnom kraji, ktoré zamestnávajú vysokoškolsky vzdelaných chemikov. Táto databáza slúži na komunikáciu s podnikmi. S vybranými zástupcami komunikujeme o požiadavkách komerčnej sféry na znalosti a zručnosti, ktoré by mal mať úspešný absolvent bakalárskeho štúdia, aby bol zaujímavý pre tieto spoločnosti. So zástupcami priemyslu, ktorí prejavili záujem o spoluprácu, sme zorganizovali informačný seminár. Na ňom zamestnávateľia diskutovali so zástupcami našej vysokej školy o možnosti spolupráce pri výchove „na mieru šitých bakalárov chémie“. Jedným z pozitívnych výsledkov je aj podpis rámcovej dohody medzi Duslom, a.s. a PriF UK o spolupráci pri výchove vysokoškolsky vzdelaných chemikov. V súčasnosti prebieha implementácia požiadaviek priemyslu do inovovaného študijného programu bakalára chémie. Tento program bude zároveň kompletne prebudovaný tak, aby bol kompatibilný s obdobnými študijnými programami v Európe, čím by naša škola mohla získať certifikát EuroBachelor.

Radovan Šebesta, PriF UK

Názory

Univerzita Komenského chýbala na Veľtrhoch vzdelávania

V Národnom tenisovom centre sa 2. – 4. októbra 2007 konal 11. ročník Veľtrhu pomaturitného vzdelávania AKADÉMIA 2007 a 9. ročník Veľtrhu vzdelávania, práce a cestovania VAPAC 2007. Obe veľtrhy sú zamerané na pomoc študentom stredných škôl, najmä z maturitných ročníkov, nájsť si vhodné vysokoškolské štúdiom, poprípade inú formu ďalšieho vzdelávania.

Záujem o veľtrhy je z roka na rok väčší. Aj tentoraz prichádzali pred NTC autobusy so študentmi z celého Slovenska. Aj „druhá strana“ (vysoké školy a ďalšie vzdelávacie inštitúcie) zistila, že veľtrhy sú výbornou príležitosťou propagácie štúdia. Univerzitu Komenského zastupovali Prírodovedecká, Farmaceutická a Fakulta matematiky, fyziky a informatiky. O ich stánky bol veľký záujem. Pracovníci rozdali množstvo propagačných materiálov a zodpovedali veľa konkrétnych otázok. Najčastejšie otázky sa týkali prijímacieho konania, možnosti prijatia bez prijímacej skúšky, šanci na prijatie či uplatnenia absolventov.

Trošku nás mrzí, že sa UK tentoraz neprezentovala ako celok, na rozdiel od minulosti. Naša univerzita chýbala hlavne na sprievodných seminároch, kde sa prezentovali vysoké školy v dvadsaťpäť a päťdesiatminútových blokoch. Za povšimnutie stojí, že na seminároch participovalo množstvo zahraničných univerzít. Zdá sa, že zahraničné vysoké školy z Česka, Rakúska, Veľkej Británie, Holandska, Švajčiarska, Talianska alebo Španielska, tak ako agentúry sprostredkujúce štúdiom v zahraničí, majú o študentov zo Slovenska záujem.

Potvrdilo sa, že na veľtrh AKADÉMIA chodia študenti stredných škôl v hojnom počte z celého Slovenska a hľadajú konkrétne odpovede na možnosti štúdia na rôznych školách. Časť z nich už má predstavu, čo a kde by chceli študovať a hľadajú priamo stánok vyhladanej školy.

Veľtrhy vzdelávania sú výbornou možnosťou propagácie štúdia

Je trápne, ak táto nie je prítomná. Tak viacerí márne hľadali Fakultu managementu či Filozofickú fakultu.

Nebolo by dobré, keby UK a jej fakulty, ktoré majú dnes prebytok záujemcov o štúdiom, o pár rokov zistili, že sa situácia zmenila. Preto je potrebné zúčastňovať sa takýchto podujatí aj dnes.

Martin Belluš, FMFI UK

Ordinovaná žena v cirkvi

Evanjelická bohoslovecká fakulta UK organizovala v dňoch 25. – 26. októbra 2007 medzinárodne sympóziu o ordinovaných ženách v cirkvi.

V posledných desaťročiach sa vo vyspe- lom svete dostáva do popredia tzv. rodová problematika, ktorá sa zaoberá otázkou rovnosti príležitostí medzi mužmi a ženami. Súčasným európskym trendom, ktorý sleduje aj národná a rodinná politika na Slovensku, je rodová rovnosť, rovnosť príležitostí pre mužov aj ženy a to pri zohľadnení ich vzájomných rozdielov a záujmov. V minulosti v kultúrnom vývoji ľudstva boli obdobia, keď dochádzalo k podceňovaniu ženy na verejnosti. Ženy boli vnímané ako tie, ktoré si majú plniť svoje úlohy iba jednostranne v rodine ako matky a manželky. Existovali oblasti a povolania neprístupné ženám. Takým povolaním bolo do roku 1951 aj povolanie evanjelickeho duchovného – ordinovaného farára.

Projekt o ženách – farárkach

Táto aktuálna celospoločenská téma bola systematicky prebratá na vedeckom sympóziu, ktorým vyvrcholil trojročný fakultný projekt Vedeckej grantovej agentúry (VEGA) pod názvom Ordinácia žien za farárky v cirkvi. Hlavnými organizátormi boli prof. ThDr. Igor Kišš a ThDr. Sidonia Horňanová, PhD., hlavní riešitelia projektu.

Cieľom vedeckého projektu VEGA o ordinovaných ženách bolo preskúmať zdôvodnenie práce žien – farárov a ich uplatnenie na vedúcich funkciách z teologického, psychologického a praktického hľadiska (vrátane formulácie problémov). V rámci projektu sa vo februári až septembri tohto roka uskutočnila anketa o ordinovaných ženách, v ktorej mali možnosť vyjadriť sa k tejto téme všetci ordinovaní v evanjelickej cirkvi augsburgského vyznania (ECAV) na Slovensku, tak muži, ako aj ženy.

V rámci riešenia projektu sa už uskutočnilo jedno medzinárodné sympóziu o službe žien v cirkvi vo všeobecnosti na EBF UK 26. októbra 2006. Príspevky z minuloročného sympózia boli publikované v zborníku

Žena v cirkvi, ktorý vyšiel vo vydavateľstve UK.

O námietkach, zápase a rešpekte

Tohtoročné dvojdnové sympóziu Ordinácia žien za farárky sa sústreďovalo výhradne na službu ordinovaných žien – farárov a kaplánok. Na akademickej pôde na EBF UK vystúpilo spolu tridsať popredných odborníkov z rôznych cirkví, fakúlt a univerzít, domácich i zahraničných. Medzi prednášajúcimi boli trinásť pedagógovia EBF UK.

Prvé dva okruhy tém prednášok sa zaoberali námietkami teológov z rôznych cirkví proti ordinácii (Bednár, Batka) a argumentmi v prospech ordinácie žien (Ábel, Filo, Kišš). Tretí okruh sa zaoberal zápasom o ordináciu žien v zahraničných cirkvách – vo Švédsku (Grešo), v Rakúsku (Horínková), v USA (prof. Hinlicky, Roanoke College, USA), v Maďarsku (Bándy). Dva referáty analyzovali otázku ordinácie žien z hľadiska anglikánov a v starokatolíckej cirkvi (Pavlovič, Brusel) a v dokumentoch Svetového luteránskeho zväzu (Ševčíková). V tejto časti odznel aj referát o ordinovaných ženách ako teologických odborníčkach vo svete (Benka ml.).

Štvrtý tematický okruh obsahoval príspevky, ktoré sa venovali zápasu o ordináciu žien v ECAV na Slovensku až do roku 1970, keď zrušením cirkevného štatútu o ordinovaných ženách bolo odstránené nerovnoprávne postavenie ordinovaných žien a ordinovaných mužov. Domáca problematika ordinovaných žien bola spracovaná na základe archívnych dokumentov Generálneho biskupského úradu (Kováč), aj podľa domácej evanjelickej tlače (Hajský). Účasť na sympóziu prijali aj pamätníčky – Ľudmila Veselá a Zuzana Štanclová, evanjelicke farárky vo výslužbe, ktoré sa podelili o skúsenosti prvých žien – farárov. Evanjelický farár Ján Lacko, ktorý bol pôvodne kritikom ordinácie žien a bol medzi tými, ktorí sa

Prvá farárka Darina Bancíková ordinovaná 15. 7. 1951

odmietli dať ordinovať s prvou ordinovanou farárkou Bancíkovou v roku 1951, referoval o svojom čiastočne prehodnotenom postoji k ženskej ordinácii. Dva ďalšie príspevky boli zamerané na dve osobnosti spomedzi prvých evanjelickej farárov – na Darinu Bancíkovú (B. Riečan) a Zlaticu Oravcovú (Očenášová-Štrbová), ktoré aj na základe výsledkov ankety o ordinovaných farárkach vzbudzujú rešpekt medzi súčasnými duchovnými, tak mužmi, ako aj ženami.

Piaty tematický okruh sympózia sa zaoberal aktuálnou situáciou ordinovaných žien v ECAV na Slovensku – ich rodinným a pracovno-právnym postavením najmä v čase materskej dovolenky (Horňanová), súčasnými formami služby ordinovaných žien v cirkvi ako nemocničných farárov (Prášilová, Naďová) a katechetok (Jurík), ako aj ich psychologickými a ďalšími predpokladmi pre kňazskú službu (Zaviš, Benka). V tomto bloku prednášok Horňanová prezentovala výsledky ankety o ordinovaných ženách.

Na sympóziu sa aktívne zúčastnili aj generálny biskup ECAV na Slovensku (Klátik), ktorý prednášal o ordinovaných kňazských pároch, a dekan EBF UK (Prostředník), ktorý vystúpil s príspevkom na tému obľúbenej ženských kňazov. Na sympóziu vystúpila aj biskupka slovenskej synody Sion v USA Wilma Kucharek, ktorá v poslednom tematickom okruhu hovorila o biskupskom úrade žien. Na túto tému odznel aj referát prof. Nembacha (Univerzita Göttingen, SRN).

Referáty zo sympózia budú publikované v zborníku. Výsledky výskumu budú poskytnuté širokej verejnosti – náboženskej aj nenáboženskej, vrátane vedúcich predstaviteľov ECAV na Slovensku a vzdelávacích inštitúcií.

Sidonia Horňanová, EBF UK
(redakčne krátené)

Prof. ThDr. Igor Kišš – spoluorganizátor medzinárodného sympózia počas prednášky

Diskusia o rodových vzťahoch s odborníčkami v oblasti feminizmu

V dňoch 16. a 17. októbra 2007 privítala Katedra filozofie a dejín filozofie a Centrum rodových štúdií na FiF UK dve významné feministické výskumníčky – rakúsku filozofku Herta Nagl-Docekal a nemeckú sociologičku Christine Eifler.

Rodová diskriminácia porušením morálky

Na tému Budúcnosť feministickej filozofie prednášala Nagl-Docekal v utorok 16. októbra. Filozofka vychádza z jej dvojakého významu. Na jednej strane ide o rozpracovanie akademickej disciplíny, ktorej spoločným východiskom je kritika rodovo hierarchických štruktúr a na strane druhej ide aj o predstavu budúcnosti, ktorou feministická filozofia prispieva k porozumeniu súčasnému svetu.

Rakúska teoretička sa širšie venovala trom problémovým oblastiam, v ktorých feministická filozofia vypracúva nové postoje – antropológii, etike a politickej filozofii. Základným konceptuálnym nástrojom feministickej antropológie je rozlíšenie pohlavia a rodu. Podľa autorky by malo byť ťažiskom antropologických štúdií skúmanie sily rodovo určených obrazov. Za zásadnú možno považovať myšlienku Nagl-Docekal o tom, že úlohou feministickej etiky má byť argumentácia, ktorá jasne ukáže, že rodová diskriminácia je porušením princípov morálky. Podľa Nagl-Docekal je pri popise rodových vzťahov v spoločnosti neadekvátne hovoriť o akomsi „boji pohlaví“ – tento hovorový výraz totiž zastiera skutočnosť, že pri rodových vzťahoch ide v skutočnosti o diskrimináciu.

V diskusii so študentkami a študentmi kurzov z feministickej teórie a so spolupracovníčkami Centra rodových štúdií a ďalšími záujemkýňami a záujemcami o rodovú a feministickú problematiku Herta Nagl-Docekal ďalej špecifikovala svoje chápanie aktívneho občianstva, deliberatívnej demokracie, eurocentrizmu a globalizácie. Podľa Nagl-Docekal nie sme svedkyňami

a svedkami postfeminizmu, ešte vždy „potrebujeme ženské hnutie, feministické hnutie – spoločné hnutie ľudí, žien aj mužov, ktorí sa spoja preto, aby bolo počuť ich hlas a názor, a ktorým budú artikulovať potrebu rovnakého zaobchádzania a antidiskriminácie vo všetkých oblastiach života.“

Rakúska filozofka Herta Nagl-Docekal spolupracovala v 90. rokoch aj so slovenskými a českými feministkami. (Zdroj: www.oeaw.ac.at)

Problematika žien v armáde

Prednáške „Vojačka – nové povolanie pre ženy?“, s ktorou vystúpila sociologička z Centra rodových štúdií Brémskej univerzity Christine Eifler, bola venovaná streda 17. októbra.

Po exkurze do dejín spojenia medzi ženami a armádou a objasnení základného rodového rozdelenia, kódujúceho armádu ako priestor činnosti mužov, ktorí majú zase ochraňovať „ženodeti“ (pojem politologičky Cynthie Enloe), údajne slabé bytosti neschopné vlastnej ochrany, sa nemecká výskumníčka bližšie venovala stavu začlenenia žien v Armáde SRN – Bundeswehri.

Poukázala pritom na významné previazanie integračného úsilia žien v armáde so zmenami v pracovno-právnej oblasti, predovšetkým v oblasti rovnakého zaobchádzania, ktoré sa odvíjajú od legislatívy Európskej únie. Otázky v diskusii sa týkali stavu začlenenia žien v jednotlivých armádach sveta a faktorov spôsobujúcich nízku (napr. 1 % v Poľsku a Rakúsku) či vyššiu účasť žien v armáde (napr. 15 % v Rusku a USA).

Zaujímavá bola tretia časť prednášky, analyzujúca zmeny, ktorým podliehajú ozbrojené sily pri orientácii na úlohy súvisiace s tvorbou a zachovaním mieru (peacebuilding, peacekeeping). Rodová citlivosť sa tu ukazuje ako mimoriadne dôležitá: „Pre dosiahnutie trvalého mieru v oblastiach konfliktov predstavuje scitlivovanie na sociálnu, kultúrnu a ekonomickú situáciu žien v krízových oblastiach nevyhnutný predpoklad. Z toho vyplýva, že na to, aby armáda mohla pôsobiť pri etablovaní mierových vzťahov skutočne dôveryhodne, aj ona sama musí do svojej organizačnej štruktúry zahrnúť rodovú demokraciu.“

Mgr. Lubica Kobová,
Katedra filozofie a dejín filozofie,
Centrum rodových štúdií, FiF UK

Rektor: Fakulta sociálnych a ekonomických vied už prekonala detské choroby

Slávnostné verejné zasadnutie vedeckej rady v treťi októbrových štvrtok sumarizovalo a hodnotilo minulosť, prítomnosť a budúcnosť Fakulty sociálnych a ekonomických vied Univerzity Komenského (FSEV). Benjaminko školy totiž práve oslávil svoje piate narodeniny. Pogratulovať mu prišli členovia vedenia univerzity a fakulty, študentov už bolo v domovskej posluchárni číslo 21 výrazne menej.

Dekan FSEV Teodor Kollárik vypočítal, že Univerzita Komenského založila novú fakultu v priemere každých šesť a pol roka. Vznik tej najmladšej s poradovým číslom trinásť bol odpoveďou na potrebu nových a netradičných študijných programov. Šlo najmä o európske štúdiá a psychológiu aplikovanú na pracovnú sféru. „Pozitívne stanovisko od akreditačnej komisie sme dostali napriek rozporným názorom ekonomickej obce a striktno odmietavému postoju Ekonomickej univerzity,“ hovorí Teodor Kollárik. Medzi predstaviteľmi ostatných fakúlt UK vládla obava o to, ako škola uživí nový „prírastok do rodiny“ a o oslabenie vlastných personálnych rezerv. Druhá zo spomínaných hrozieb sa stala skutočnosťou, pretože predsavzatie zložiť svoj pedagogický zbor z iných zdrojov sa novorodenej FSEV nepodarilo splniť. Dekan položartom priznáva: „Vybrakovali sme učiteľský zbor filozofickej fakulty.“ Podľa rektora UK Františka Gahéra však fakulta už prekonala nedostatky v administratíve a vo vedení, úspešne sa vysporiadala s počiatočným nedostatkom uchádzačov o štúdium, má už svojich absolventov a dokonca aj doktorandov.

Študenti pôjdu do sveta

Cielom FSEV je pripraviť študentov na európske a svetové pracovné prostredie, vybaviť ich znalosťou cudzích jazykov a spraviť z nich tímových pracovníkov a znalcov širokého spektra problematik. Fakulta si zakladá na medzinárodných kontaktoch a na mobilite. Našinci prúdia von, zahraniční študenti na Slovensko. Počet študentov vzrástol z deväťdesiat v roku 2002 až na dnešných sedemstosedemdesiat. „Je to hlavne druhá garnitúra uchádzačov – takí, čo sa neumiestnili na prijímačkách na ostatné fakulty. Nijako to však na nich nepocitujeme“,

vysvetľuje spokojný Teodor Kollárik. Slová dekana potvrdzujú aj prvécky z európskych štúdií. „Prišli nás na túto fakultu ako na jedinú. Program vyzeral zaujímavo a chceli sme dostať angličtinu „pod kožu“,“ hovoria Hela, Diana a Simona, ktoré diktáfon Študijného pera prichytili pri väkamate cestou na prednášku. Za najzaujímavejšie považujú najmä hodiny s americkými lektormi. „Prednášajú po anglicky, ale darí sa nám vždy chytiť aspoň hlavnú pointu.“ Ak sa naskytne príležitosť, všetky sa po skončení štúdia alebo už aj počas neho chystajú do sveta.

Fakulta sa bude sťahovať

Problém, s ktorým sa mladá fakulta plánuje postupne vysporiadať, je okrem personálnej poddimenzovanosti aj obmedzený počet študijných programov s akreditovaným tretím stupňom štúdia. Dekan Kollárik bude naďalej pokračovať v boji za myšlienku interdisciplinarity, ktorá sa na fakulte doteraz nevžila, aj keď patrí medzi jej ideové priority. „Chceli by sme presadiť, aby sa vyučovanie vymanilo z úzkeho pohľadu jednodisciplinárnych hľadísk, táto myšlienka však nie je vždy akceptovaná,“ priznáva. Fakulta by podľa neho mala v budúcnosti nábrať kurz mimo hlavného mesta. Štatistiky totiž jasne hovoria, že FSEV je fakultou Bratislavského kraja a Bratislavy. Študenti z iných častí Slovenska tvoria nepatrnú menšinu. Vyriešiť by to mali „spanilé jazdy“ po slovenských gymnáziách. Fakulta navyše plánuje meniť svoje pôsobisko aj fyzicky. V nasledujúcom akademickom roku by sa mala sťahovať do nových rekonštruovaných priestorov v Ružinove.

Eva Blažeková,
1. ročník Katedry žurnalistiky FiF UK

Osemdesiatročné jubileá na Právnickej fakulte

Právnická fakulta si v roku 2007 pripomína niekoľko dožitých a, žiaľ, aj nedožitých osemdesiatych narodenín popredných slovenských pedagógov a odborníkov v oblasti práva, resp. učiteľov pracujúcich celé desaťročia na našej alma mater. V nasledujúcich číslach Vám postupne predstavíme prof. JUDr. Milana Štefanoviča, DrSc. z Katedry porovnávacej právovedy, prof. Dr. Ondreja Filu, DrSc. z Katedry teórie práva, prof. JUDr. Jaroslava Filu, CSc. z Katedry pracovného práva, prof. JUDr. Stanislava Matouška, DrSc. z Katedry ústavného práva, prof. JUDr. Michala Gašpara, CSc. z Katedry správneho práva, prof. JUDr. Olgu Plankovú, CSc. a prof. JUDr. Karola Planka, DrSc., oboch z Katedry občianskeho práva. Niektoré názvy katedier sú dnes už pozmenené alebo neexistujú, ale súladia s názvami z obdobia pôsobenia uvedených profesorov na Právnickej fakulte.

Prof. JUDr. Milan Štefanovič, DrSc.

Vo vedeckej a pedagogickej práci sa venoval viacerým vedným odborom. Na Slovensku bol **priekopníkom pozemkového práva**, v spolupráci a pod vedením akademika Štefana Lubyho sa podieľal na formovaní **práva životného prostredia** i na formovaní slovenskej právnej komparatistiky.

V pedagogickej práci prednášal a viedol semináre, bol školiteľom vedeckých aspirantov, tiež predsedom rigorózných (doktorských) skúšok a oponentom pri obhajobách vedecko-pedagogických hodností. Pozemkové právo prednášal aj na Stavebnej fakulte SVŠT v Bratislave. Prednášal aj na Univerzite tretieho veku.

Významný podiel v jeho aktivitách mala **legislatívna práca**, a to na pôde federálnej vlády ČSFR, Federálneho zhromaždenia, SNR a osobitne ministerstva poľnohospodárstva, Zväzu družstevných roľníkov, Ústrednej rady družstiev v Prahe. Aktívne sa dlhodobo zapájal do spolupráce v Medzinárodnej akadémii právnej komparatistiky. Zúčastnil sa na viacerých kongresoch Medzinárodnej únie univerzitných agrárnikov.

Po odchode do dôchodku prešiel pracovať na Právnickú fakultu Trnavskej univerzity, a to ako vedúci Katedry správneho práva, práva životného prostredia a finančného práva, i ako člen vedeckej rady fakulty a člen akademického senátu. Nadalej prednáša právu komparatistiku – svetové právne systémy i pozemkové právo na Bratislavskej vysokej škole práva.

- narodil sa 19. júna 1927 v Moravskom Lieskovom
- študoval na Právnickej fakulte Karlovej univerzity v Prahe (hodnosť kandidáta vied – 1963)
- asistent správneho práva na Katedre štátneho a správneho práva PraF UK
- 1964 – habilitoval sa docentom
- 1965 – 1967 – postgraduálne štvorsemestrálne štúdium na Faculté International pour l'enseignement de Droit comparé v Štrasburgu
- 1968 – prodekanom PraF UK (v procese normalizácie z funkcie odvolaný)
- 1973 – 1978 – prvý dekan Právnickej fakulty Univerzity P. J. Šafárika, Košice; vedúci Katedry roľníckodružstevného práva a pracovného práva
- 1990 – doktor vied
- 1990 – 1993 vedúci Katedry porovnávacej právovedy PraF UK
- 1992 – poslanec Federálneho zhromaždenia ČSFR

Vydané publikácie

- Environmental Law of Slovak Republic – 2004
- spoluautorstvo učebnice Dejiny poľnohospodárstva na Slovensku – 2001
- učebnice Pozemkové právo (1971), Teória družstevníctva (1969), Porovnanie práva (1987), Roľníckodružstevné právo (1962), Právne aspekty stavebných pozemkov (1988), Pozemkové vlastníctvo (1993), Pozemkové zákony (1995), Svetové právne systémy – právna komparatistika (2006), Právo životného prostredia (2006), Svetové právne systémy – právna komparatistika (2007)
- dvesto vedeckých článkov a štúdií

Medaily

- strieborná medaila Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre

- pamätné medaily Univerzity Komenského, Karlovej univerzity, Univerzity P. J. Šafárika
- medaily od ministrov školstva, spravodlivosti, poľnohospodárstva, od vedenia Štátnej arbitráže, Zväzu družstevných roľníkov, Ústrednej rady družstiev

JUDr. Vladimír Gallo, PhD., PraF UK

• • • • •

Prof. Dr. Ondrej Filo, DrSc.

Zdroj: www.phil.muni.cz

Medzi osemdesiatnikov so stále bystrým umom sa v polovici októbra zaradil dlhoročný učiteľ filozofie na Právnickej fakulte našej univerzity Prof. Dr. Ondrej Filo, DrSc. Počas svojej odbornej praxe **sa venoval problémom sociálnej filozofie**, je autorom dvoch monografií, spoluautorom kolektívnych monografií, vysokoškolských učebníc, skript a odborných štúdií. Keďže na počiatku tzv. normalizačného obdobia odmietol členstvo vo vtedajších prevorovacích komisiách, na docenta bol habilitovaný až koncom sedemdesiatych rokov.

Mnohí jeho poslucháči, ako i dnešní profesori a docenti z aspirantských seminárov a konzultácií si pamätajú na jeho požiadavku **študovať filozofické dedičstvo minulosti priamo z prameňov**, v kontexte širokých politických, ekonomických a kultúrnych filácií danej doby, na jeho nedogmatický výklad problémov sociálnej reality, na jeho antidogmatické a protinormalizačné expozé ex katedra. Profesor Ondrej Filo neinklinoval k metafyzickým špekuláciám, filozofia ho zaujímala z hľadiska praktickej zmysluplnosti, použiteľnosti a užitočnosti. Rád zdôrazňoval, že **múdrosť dogmatikov je mŕtva**, varoval pred neustálym opakovaním už povedaných právd a dokonca omylov (!).

Profesor Ondrej Filo patril nepochybne medzi najobľúbenejších učiteľov fakulty, podieľal sa na rozvíjaní myslenia a kritického usudzovania svojich študentov a aspirantov, bol priam nositeľom idey dobra a spravodlivosti ako férovosti.

- narodil sa 14. októbra 1927 v Čičmanoch
- antifašista a účastník Slovenského národného povstania – odvlečený do koncentračného tábora
- vysokoškolské štúdium ukončil v roku 1959 v Prahe
- do roku 1963 pôsobil v štátnej správe
- v roku 1970 mu bol udelený titul CSc.
- v roku 1979 bol vymenovaný za docenta
- v roku 1989 dosiahol vedeckú hodnosť DrSc. a bol vymenovaný za profesora
- v rokoch 1963 – 1993 pracoval na Univerzite Komenského, najprv nastúpil na Katedru filozofie FIF UK a od roku 1970 do odchodu do dôchodku v roku 1993 pôsobil na Právnickej fakulte UK
- v rokoch 1993 – 2003 prednášal na Právnickej fakulte Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici

Doc. PhDr. Tomáš Valent, CSc., PraF UK

Prof. MUDr. Ľudovít Komadel, DrSc.

Osemdesiatky sa dožil 1. novembra 1927 MUDr. Ľudovít Komadel, DrSc., dlhoročný vysokoškolský učiteľ na Fakulte telesnej výchovy a športu Univerzity Komenského. Osobnosť profesora Komadela je skutočným príkladom športovca telom i dušou.

Pedagogická práca a pracovné výsledky

Tak pochtivo, ako bral tréning, sa staval aj k štúdiu a neskôr k práci. Počas štúdia sa venoval i cudzím jazykom a plynulo hovorí rusky, anglicky, nemecky a francúzsky. Ešte počas aktívnej športovej plaveckej činnosti, hneď po skončení svojho vysokoškolského štúdia, začal pracovať ako dobrovoľný funkcionár v zdravotnej komisii (neskôr sa stal jej predsedom) a bol členom predsedníctva plaveckého zväzu. Ako športovec sa špecializoval v telovýchovnom lekárstve, rýchlo postu-

poval v klinickej praxi i vo vedeckej práci. Na fakulte zastával mnohé významné funkcie i napriek tomu, že bol nestranič, čo v rokoch normalizácie nebolo v školstve jednoduché. Ako medzinárodné uznávaný odborník bol čestným členom národnej spoločnosti telovýchovného lekárstva Nemecka, Rakúska a Maďarska.

Bohatá je jeho vedecká a publikačná činnosť. Vyše dvestopäťdesiat vedeckých prác, vyše tristo prednášok a odborných prác dokazuje jeho výnimočnú pracovitosť a aktivitu. Vysoko oceňované sú jeho práce z problematiky výberu talentov pre plávanie či diagnostikovania trénovanosti plavcov. Významné sú jeho poznatky a skúsenosti z prípravy športovcov vo vysokohorskom prostredí, ktoré získal na OH v Mexiku v roku 1968.

Športové výsledky

Plávať začal ako štrnásťročný na piešťanskej Eve, kde sa nachádzal krytý dvadsaťpäťmetrový a otvorený olympijský päťdesiatmetrový bazén. Ľudovít Komadel sa rýchlo vypracoval medzi najlepších slovenských plavcov a po oslobodení Československa v roku 1945 sa stal majstrom republiky a československým rekordérom. Postupne sa zlepšoval a jeho výkony mali vysokú medzinárodnú úroveň. V roku 1946 vyrovnal v Piešťanoch svetový rekord na 400 m prsia, čo bol prvý veľký vrchol v jeho športovej kariére. Vynikajúci úspech dosiahol na olympijských hrách v roku 1952 v Helsinkách, kde obsadil v disciplíne 200 m prsia ôsme miesto ako tretí najlepší Európan. Jeho štart na olympijských hrách sa celkovo zaraďuje medzi najväčšie úspechy v histórii nášho plávania.

Funkcionárske aktivity

V Československom zväze telesnej výchovy (ČSZTV) pracoval vo vedeckej rade, zdravotníckej rade SÚV a ÚV ČSZTV ako jej predseda. Bol predsedom Československej aj Slovenskej spoločnosti telovýchovného lekárstva, bol členom exekutívy a predsedom lekárskej komisie Medzinárodnej federácie univerzitného športu, členom exekutívy Medzinárodnej federácie športovej medicíny a predsedom lekárskej komisie Slovenského olympijského výboru.

Jeho bohatá a úspešná činnosť bola ocenená mnohými medailami a vyznamenaniami, vrátane zlatej medaily UK, FTVŠ, Slovenskej lekárskej spoločnosti, Purkyňovou medailou, Chaloupeckého medailou atď. V súvislosti so svojou bohatou funkcionárskou činnosťou dostal aj medzinárodné vyznamenania talianske, bulharské a rakúske. Profesor Komadel patrí bezpochyby k mimoriadnym pracovníkom našej Univerzity, ktorej meno preslávil po celom svete.

Plávanie i dnes tvorí súčasť jeho životného režimu a aktívne využíva voľné chvíle, aby si mohol zaplávať. Profesor Komadel dokazuje, že keď sa elán a tréningové zanietenie vrcholového športovca preniesie aj do pracovnej činnosti a spoločenskej angažovanosti, dajú sa dosiahnuť veľké výsledky. Život a činnosť profesora Komadela je toho žiarivým príkladom.

- 1952 – promoval na LF UK v Bratislave
- 1952 – asistent na LF UK
- 1953 – 1959 odborný asistent na LF UK
- 1960 – Slovenský ústav pre doškolenie lekárov
- 1961 – pedagóg na FTVŠ UK
- 1962 – získal vedeckú hodnosť CSc.
- 1964 – habilitoval na docenta
- 1969 – 1972 – prodekanom FTVŠ UK pre vedu a výskum
- 1961 – 1981 – vedúci Katedry lekárskeho učenia na FTVŠ UK
- 1981 – 1988 – riaditeľ Výskumného ústavu telesnej kultúry v Bratislave
- 1981 – získal titul vysokoškolský profesor v odbore telovýchovného lekárstva
- 1985 – Športová akadémia USA mu udelila cenu Za zásluhy o medzinárodný šport v oblasti výchovy a vedy
- 1986 – obhájil doktorskú dizertačnú prácu

Lubomír Kalečík, FTVŠ UK

Prof. MUDr. Peter Strmeň, CSc.

V živote stretávame a prekonávame mnoho úskalí a ťažkostí. Zvlášť si pritom hodnotíme chvíle príjemné. Jednou z nich je aj šesťdesiate piate výročie narodenia nášho jubilanta Prof. MUDr. Petra Strmeňa, CSc.

Peter Strmeň dostal do vienka nepochybne medicínske vlohy svojho otca lekára, výborného odborníka a organizátora. Počas svojej odbornej praxe sa zúčastňoval na zahraničných študijných pobytoch na rôznych špičkových pracoviskách Európy, medzi inými dvakrát v Moskve, v NSR, v Holandsku a Anglicku. Získané poznatky, najmä v oblasti **mikrochirurgie so zameraním na vitreoretinálnu chirurgiu** úspešne interpretuje vo svojej práci mikrochirurga. Veľa pozornosti pritom venuje problematike diabetických zmien sietnice. Úspešne pokračuje aj v tradícii Očnej kliniky Fakultnej nemocnice v liečebnom využití laserov.

Ako učiteľ LF UK mal veľmi dobré pedagogické výsledky a aktívne prispel ku skvalitneniu názornej výučby. Na základe širokých odborných znalostí opakovane participuje prednáškami v kurzoch IVZ (v Bratislave i Prahe) primárov lôžkových oddelení.

V súčasnosti je prednostom Kliniky oftalmológie LF UK a prednostom Očnej kliniky Fakultnej nemocnice v Bratislave. Bol poverený aj funkciou krajského odborníka bývalého Západoslovenského kraja, kde počas desiatich rokov činnosti prispel ku skvalitneniu a zvýšeniu úrovne poskytovaných oftalmologických služieb. Okrem toho je členom viacerých oftalmologických spoločností.

Záverov svojich vedeckých prác publikoval vo vyše deväťdesiatich článkoch v odbornej lekárskej tlači doma i v zahraničí a vydal dve monografické publikácie. Na domácich i zahraničných fórach predniesol vyše 150 prednášok. Jeho vedecké práce sú citované doma i v zahraničí. Svoju pozornosť sústredil na niekoľko okruhov tém. Spôčiatku sa zaujímal o súvislosti zmien v štruktúrach oka detí pri juvenilnej artritíde, potom sa zamerlal na očné komplikácie diabetu v detskom veku. Tu je potrebné vyzdvihnúť aj jeho aktivitu pri zavádzaní oftalmodiabetologického programu v rámci SR, ktorý tvorí základ spolupráce oftalmológov s diabetológmi dodnes.

Športu ostáva stále verný, angažuje sa najmä na poli tenisu a najnovšie aj golfu. Šesťdesiatpäť rokov života naplnenej aktívnou prácou má už svoj dopad v skutočnosti, že náš jubilant sa vypracoval na výborného odborníka – oftalmológa a získal na domácich i zahraničných fórach uznanie. Za reprezentáciu slovenskej oftalmológie mu patrí vďaka celej oftalmologickej verejnosti a zvlášť aj pacientov liečených pod jeho odborným vedením.

- narodil sa 30. novembra 1942 v Palúdzke (Liptovský Mikuláš)
- 1965 – promoval na LF UK
- 1965 – nastúpil na Očnú kliniku Fakultnej nemocnice v Bratislave ako sekundárny lekár
- 1967 – odborný asistent Katedry oftalmológie LF UK
- 1969 – získal atestáciu 1. stupňa z oftalmológie
- 1978 – atestácia 2. stupňa z oftalmológie
- 1972 – 1976 – externý aspirant Katedry oftalmológie LF UK
- 1977 – získal vedeckú hodnosť kandidáta lekárskeho učenia
- 1981 – 1997 – zástupca prednostu Očnej kliniky Fakultnej nemocnice v Bratislave
- 1986 – titul docenta oftalmológie
- 1997 – prednosta Kliniky oftalmológie LF UK a prednosta Očnej kliniky FN
- 2001 – na návrh UK menovaný za profesora z odboru oftalmológie

MUDr. Konštantín Peško, PhD., prof. MUDr. Zoltán Oláh, DrSc.,
Klinika oftalmológie LF UK
a I. očná klinika Fakultnej nemocnice

Slávnosť dvestoročnice kňazského seminára v Banskej Bystrici

Súčasťou RKCMBF UK v Bratislave sú aj pracoviská kňazský seminár v Nitre a kňazský seminár v Banskej Bystrici - Badíne. Práve banskobystrický seminár slávil v tieto novembrové dni svoju dvestoročnicu. Dňa 6. novembra sa konala v Kňazskom seminári Sv. Františka Xaverského v Badíne slávnosť dvestoročnice diecézneho seminára.

Na slávnosti sa zúčastnil aj apoštolský nuncius v SR Mons. Henryk J. Nowacki, biskupi Slovenska, predstavitelia akademickej obce našej fakulty, rektor Katolíckej univerzity v Ružomberku, prorektor Univerzity Mateja Bela, riaditeľ stredných a základných cirkevných škôl diecézy, predstavení kňazských seminárov Čiech, Moravy a Slovenska a všetci kňazi Banskobystrickej diecézy.

Po svätej omši nasledovala slávnostná akadémia v aule kňazského seminára. S prednáškou na tému Štefan Moyses – jeho starostlivosť o slovenskú vzdelanosť a kňazský seminár vystúpil člen Rady Slovenskej národnej knižnice prof. Michal Kováč. Prodekan RKCMBF UK Vladimír Thurzo sa vo svojej prednáške venoval zdravému rodinnému prostrediu ako úspešnému základu seminárnej formácie. Celú slávnosť sprevádzali umelecké telesá

študentov Konzervatória Jána Levoslava Bellu v Banskej Bystrici. Na záver slávnostnej akadémie predstavil rektor seminára Vojtech Nepšinský knižnú publikáciu o dvoch storočiach kňazského seminára Banskobystrickej diecézy, ktorú pripravili pedagógovia seminára a pred zrakmi prítomných ju slávnostne odovzdal do rúk diecézneho biskupa Rudolfa Baláža.

Už dvesto rokov vychováva banskobystrický kňazský seminár kňazov – hlásateľov viery a vzdelania v stredoslovenskom regióne. Už dvesto rokov pripravuje a vzdeláva v meste Banská Bystrica učiteľov a duchovných otcov, ktorí budovali kultúru a nábožnosť v našom ľude. Už dvesto rokov sa môže mesto Banská Bystrica pýšiť týmto strediskom kultúry a vzdelanosti pre mladé generácie. Nech teda i naďalej, v nových priestoroch plní svoje poslanie pod krídlami Univerzity Komenského.

Budovanie, ťažkosti a znovuzrodenie

Kňazský diecézny seminár založil za podpory cisára Františka v roku 1807 biskup Gabriel Zerdaheľi. Veľkú starostlivosť semináru venoval aj známy banskobystrický biskup Štefan Moyses (1797 – 1869), ktorý do seminára požíval prednášať vynikajúcich profesorov – národovcov, a tak sa stal seminár v Banskej Bystrici nielen dôstojným stánkom teologickej vedy, ale aj centrom národného a kultúrneho obrodzenia. Mimoriadne ťažké obdobie prežil kňazský seminár v rokoch prvej svetovej vojny pre zlú hospodársku situáciu a veľmi malý počet klerikov. V roku 1921 bol v Nitre pre Banskobystrickú diecézu konsekrovaný biskup Marián Blaha, ktorého prvou veľkou snahou bolo obnoviť činnosť banskobystrického kňazského seminára. V novembri 1922 celebraval slávnostné Veni Sancte, a tým oživil výchovu kňazského dorastu v diecéze. Čoskoro sa mu podarilo doplniť počet diecéznych kňazov a v roku 1936 vysvätil dokonca dvadsať novokňazov, čo bol najväčší počet v dovtedajšej histórii biskupstva.

Po druhej svetovej vojne postihlo kňazský seminár nariadenie vlády zo 14. júla 1950, na základe ktorého bol ako inštitúcia zrušený a jeho budova poštátnená. Vznikol jediný kňazský seminár v Bratislave. V rokoch 1950 – 1990 sa kňazský dorast pre diecézu vzdelával vo veľmi obmedzenom počte na RKCMBF v Bratislave. Zámerom tohto totalitného štátu bolo obmedziť

počet kňazov na minimum, čo sa mu aj podarilo. Po páde totality bol 19. marca 1990 konsekrovaný za biskupa Mons. Rudolf Baláž. Aj jeho prvou snahou bolo obnoviť diecézny seminár. Už v septembri 1990 sa začalo s výchovou kňazského dorastu v provizórnych podmienkach na hrade Slovenská Lupča, pretože pôvodná budova seminára bola zoštatnená. Dňa 1. mája 1991 bol v záhrade farského úradu v Badíne požehnaný základný kameň novej budovy seminára a hneď sa začali stavebné práce. Znovuzrodenie seminára bolo zverené pod ochranu patróna diecézy, veľkého náboženského horlitéla, učenca, neohrozeného a vytrvalého misionára sv. Františka Xaverského. Nová budova diecézneho seminára bola slávnostne požehnaná 4. októbra 1993 a odvtedy slúži ako inštitúcia na výchovu kňazského dorastu. Od školského roku 1994/1995 umožňuje seminár aj diaľkové štúdium pre laických záujemcov. Priestory novej budovy seminára slúžia aj potrebám Konferencie biskupov Slovenska pri práci jej jednotlivých komisií a sú tiež miestom rozličných teologických a pastoračných konferencií, prednášok a stretnutí. Dňa 12. septembra 2003 navštívil seminár aj Svätý Otec Ján Pavol II. pri svojej tretej návšteve Slovenska.

Vojtech Nepšinský, rektor Kňazského seminára v Banskej Bystrici, RKCMBF UK

Lúčime sa

Navždy odišiel profesor Ladislav Melioris

Dňa 6. októbra 2007 navždy dotieklo srdce prof. RNDr. Ladislava Meliorisa, DrSc., významného vedca, obľúbeného učiteľa a významného odborníka oblasti hydrogeológie, uznávaného doma i v zahraničí.

Na Prírodovedeckej fakulte UK pôsobil štyridsať rokov ako pedagóg pre regionálnu hydrogeológiu, hydrogeochemiu, podzemné vody a ich prieskum. Vychoval množstvo absolventov a takmer dve desiatky aspirantov a doktorandov. Významnú časť svojho života venoval riadiacej a organizačnej práci.

Jeho rozsiahla vedeckovýskumná činnosť bola orientovaná na tvorby metód **výskumu a prieskumu puklinových podzemných vôd kryštalinika horských oblastí a na oblasť hydrogeochemie**. Významný je aj jeho prínos k riešeniu genézy a režimu minerálnych vôd. Jeho srdcovou záležitosťou boli minerálne vody Levickej žriedelnej línie,

ktoré sa stali predmetom jeho celoživotného bádania a tiež, okrem iných, riešenie hydrogeologických problémov minerálnej vody Mitická a minerálnej vody Maštinská. Výsledky jeho bádania odzrkadľuje bohatá publikačná činnosť. Bol autorom a spoluautorom stopäťdesiatich vedeckých a odborných prác, stoviek recenzií, posudkov a návrhov projektov.

Činnosť profesora Meliorisa ako hydrogeológa bola naozaj mnohostranná. Pracoval v rôznych vládnych, rezortných a akademických radách a komisiách. Podieľal sa na príprave a založení Slovenskej asociácie hydrogeológov. Bol hlavným iniciátorom založenia odborného časopisu Slovenskej asociácie hydrogeológov „Podzemná voda“ a do roku 2004 bol predsedom redakčnej rady tohto časopisu.

Bohaté vedecké, odborné a organizačné schopnosti v oblasti minerálnych vôd ho ani po odchode na dôchodok nenechali nečinným. Celoživotné skúsenosti a vedomosti odovzdával ako poradca ministra zdravotníctva pre kúpeľníctvo a žriedla. Kúpele, pramene, žriedla, minerálne vody – to je problematika, v ktorej bol profesor Melioris takpovediac – priekopníkom. Bol **tvorcom prvého kúpeľného zákona** a príslušných šiestich legislatívnych predpisov. Spolupracoval so všetkými kúpeľníckymi a žriedelnicovými

organizáciami Slovenska, nešetril čas ani svoju energiu a poznali sme ho aj ako predsedu a člena Štátnej kúpeľnej komisie a Komisie pre cestovný ruch na Ministerstve hospodárstva SR, ako predsedu Komisie pre klasifikáciu množstiev podzemných vôd pri Ministerstve životného prostredia SR.

Za výsledky svojej práce dostal viacero ocenení a vyznamenaní (zlatú medailu UK, Prémium Literárneho fondu SR za učebnice, Striebornú plaketu Dionýza Štúra SAV za prínos do rozvoja prírodných vied).

Na profesora Meliorisa, budeme spomínať ako na vynikajúceho učiteľa, významného vedca, excelentného organizátora v riadiacich funkciách a tiež ako na človeka, ktorý vďaka svojim odborným a organizačným schopnostiam vedel spájať ľudí a viesť ich k cieľom prospešným napredovaniu slovenskej hydrogeológie. Česť jeho pamiatke!

- 20. 8. 1934 – narodil sa v Trnave
- 1953 – 1958 – štúdium na Fakulte geologicko-geografických vied UK
- 1958 – 2001 – pedagóg na PrIF UK
- 1966 – 1969 – pedagóg na univerzite v Santiagu de Cuba, v Madride, Mexiku a Jordánsku
- 1972 – získal titul docenta
- 1973 – 1976 – prodekan pre vedu a výskum PrIF UK
- 1977 – 1980 – iniciátor založenia Katedry hydrogeológie PrIF UK, jej prvý vedúci
- 1980 – 1983 – dekan PrIF UK
- 1983 – 1985 – prorektor UK pre vedu a výskum
- 1981 – prvý profesor hydrogeológie na Slovensku
- 1982 – získal titul DrSc.
- 1985 – 1990 – rektor UK
- 2002 – 2006 – riaditeľ Inšpektorátu kúpeľov a žriediel Ministerstva zdravotníctva SR

**Doc. RNDr. Zlatica Ženišová, PhD., Katedra hydrogeológie PRIF UK,
Doc. Ing. Jarmila Božiková, PhD., Inšpektorát kúpeľov a žriediel MZ SR**

Polstoročie našich farmaceuticko-chemických aktivít

S týmto obsahovým zameraním sa uskutočnil 10. septembra 2007 na akademickej pôde FaF UK slávnostný seminár venovaný päťdesiatemu výročiu založenia Katedry farmaceutickej chémie (KFCH) FaF UK.

V hlavnom vystúpení vedúci katedry zmapoval jej aktivity od roku 1957 v oblasti výchovno-vzdelávacej, vedecko-výskumnej a organizátorskej činnosti. Za päťdesiat rokov existencie a činnosti pracovisko dosiahlo významné úspechy v oblasti projekcie, prípravy, izolácie a identifikácie syntetických liečiv so špecifickým orientovaním sa na štúdium vzťahu medzi chemickou štruktúrou, fyzikálno-chemickými vlastnosťami a ich biologickým účinkom. Z analýzy vyplynulo, že za hodnotené obdobie rozsiahly výskum vyústil do prípravy viacerých potenciálnych liečiv s lokálno-anestetickým, antiarytmickým, antibakteriálnym, spazmolytickým a algicídny účinkom, ktoré obohatili poznatky a výstupy v týchto terapeutických skupinách humánnych liečiv. Pozitívne bol hodnotený i prínos katedry do terapeutického praxe zameranej na veterinárnu medicínu i orientovanie časti výskumu na projekciu liečiv s podporou počítačov.

Počas hodnoteného obdobia boli učitelia zapojení do organizátorskej činnosti na úrovni Vedenia UK, FaFUK, Slovenskej farmaceutickej, chemickej,

lekárskej spoločnosti, orgánov a grémií SAV alebo aj iných odborných a spoločenských organizácií.

Za dlhoročnú všestrannú pedagogickú, vedecko-výskumnú a organizátorskú činnosť boli L. Kňazko, A. Borovanský, J. Čižmárík, M. Remko, E. Sedlárová, Ž. Bezákova, M. Stankovičová, J. Csöllei, L. Beneš, M. Blešová, J. Hartl, M. Bachratá, J. Šubert, P. Švec, K. Waisser, J. Lehotay, M. Melník, V. Matejeková, J. Sokolík, E. Račanská, Š. Mazáň, D. Grančai a M. Nagy ocenení viacerými význameniami.

V závere seminára bolo konštatované, že katedra ako profilové pracovisko farmaceutického štúdia je pripravená plniť náročné úlohy, ktoré vyplývajú z vývoja a výskumu chemických liečiv v najbližšom období a naplniť tak zmysel ľudskej činnosti. Podľa Senecu: Per aspera ad astra.

**Prof. RNDr. Jozef Čižmárík, PhD.,
vedúci Katedry farmaceutickej chémie FaF UK**

Reportáž

Letná prax v americkej nemocnici u slovenského lekára

Vďaka projektu Americko-slovenskej spolupráce na LFUK sa nám ako prvým dvom študentom naskytla jedinečná možnosť pracovať v americkej nemocnici pod vedením slovenského lekára, pracujúceho už deviaty rok v USA. Dr. Branislav Čižmár, gynekológ a pôrodník pôsobiaci na juhu Kalifornie, neďaleko San Diega, si nás na dva mesiace vzal pod svoje ochranné krídla. V práci i mimo nej.

Dr. Čižmára sme spoznali pred necelým rokom. V rámci spomínaného projektu prednášal v petržalskej nemocnici o svojich skúsenostiach v odbore, v ktorom bez zveličovania vyniká. Prekvapilo nás jeho nasadenie a snaha odovzdávať vedomosti ďalej, svojim kolegom a študentom medicíny tu na Slovensku. Vďaka fakulte, ktorej my sme stále ešte študentmi a ktorú Dr. Čižmár už niekoľko rokov úspešne reprezentuje v zahraničí, sme našli spoločnú reč. V krátkom rozhovore po skončení prednášky sa zrodila myšlienka letnej praxe pre dvoch študentov. Nuž, boli sme práve poruke.

Celá akcia by sa neuskutočnila bez pomoci pani prodektorky LFUK pre zahraničné vzťahy Doc. MUDr. Daniely Ostatníkovéj, PhD., koordinátorky projektu Americko-slovenskej spolupráce. Ona mala prvotnú zásluhu na tom, že sa projekt postupne realizoval – od prednášky, cez samotnú stáž, až po vzájomnú spoluprácu, ktorá pokračuje dodnes.

Asistovali sme pri operáciách a liečbe

Týždne strávené v Pioneers Memorial Hospital na pôrodníci a gynekologickom oddelení v kalifornskom meste Brawley boli pre nás z pohľadu štúdia a praxe zásadné. Vďaka individuálnemu prístupu Dr. Čižmára sme sa naučili veľa. Ideálny spôsob výučby – jeden asistent na jedného, maximálne dvoch študentov sa v našich podmienkach realizuje len ťažko. Je však veľmi efektívny. Presvedčili sme sa o tom každým dňom v nemocnici – pri vizitách, pri pôrodoch, ktorých sme mali možnosť vidieť bezmála šesťdesiat, pri mnohých operáciách, predovšetkým, keď sme na poste prvého asistenta mohli aktívne zasahovať do operačného procesu, počas nočných služieb, na ambulancii...

Okrem vedomostí získaných „v teréne“ sme mali dost času aj na samoštúdium. Práca s množstvom dostupnej kvalitnej literatúry nám umožnila napísať článok do odborného časopisu o zaujímavom prípade pacientky, ktorú sme mohli sami sledovať. Prepísanie vybraných chorobopisov do systematickej tabuľky nám umožnilo zhromaždiť údaje na vytvorenie štatistickej výpovednej štúdie.

Osobný prístup k pacientom

Sme radi, že nám Dr. Čižmár sprostredkoval spôsob, akým študujú americkí lekári a umožnil nám nahliadnuť do nového zdravotného systému. Vysokoškolskí študenti v USA sú schopní pracovať samostatne oveľa skôr ako napríklad priemerný slovenský vysokoškolák. Rovnako aj lekári. Vedomostne nezaostávame, ale schopnosť pohotovo použiť a využiť svoje poznatky a správne ich aplikovať v praxi, je u nás znížená. Dopĺňa na to lekár i systém. Ten americký robí zo študentov a neskôr lekárov v postgraduálnom štúdiu samostatne fungujúce jednotky, schopné vziať zodpovednosť pri rozhodovaní a konaní úplne do vlastných rúk. Pojem kolektívnej viny tam takmer neexistuje. Profituje z toho pacient, ale aj lekár so zdravou rastúcim sebavedomím a napokon celý systém. Všetko má svoje pre a proti, no pracovné nasadenie, profesionalitu a ústretový prístup k pacientovi by sme od Američanov (i Slovákov dlhšie pracujúcich v USA) mohli „odkukať“.

Keďže v budúcnosti budeme aj my a naša generácia lekárov rozhodovať o smerovaní slovenského zdravotníctva, mohli by sme sa od našich kolegov za morom inšpirovať aspoň týmito parametrami, ktoré sú u nich

Študenti Matúš Chuda a Soňa Vaneková pracovali v americkej nemocnici pod vedením Dr. Branislava Čižmára (v strede)

v priemere nesporne na vyššej úrovni. A ak sa nám podarí aplikovať ich hoci len do našej lekárskej praxe, bude to úspech. Nehovoríme o neuskutočniteľných zmenách – pre mladých lekárov by sa mohli stať reálnou výzvou. Zaučať môžeme pozitívnym vzťahom k pacientovi. Ten zahŕňa povinnosť detailne informovať pacienta o jeho zdravotnom stave, ochotu venovať mu pár slov navyše, nielen keď si to situácia vyžaduje. Nikdy nesmieme zabudnúť na to, že každý pacient je človek, ku ktorému treba pristupovať s úctou za každých podmienok.

Medicína je nikdy nekončiace štúdium

Stať sa a zostať profesionálnym a dobrým lekárom si vyžaduje neustále štúdium a tréning. Pravidelná účasť na kongresoch a workshopoch v rámci odboru je nevyhnutnou súčasťou praxe každého lekára. Svojím odborným zariadením nás o tom presvedčal Dr. Čižmár. Aj naša stáž v Amerike sa začala akademicky – najväčším americkým kongresom gynekológov a pôrodníkov, ktorý sa konal v dňoch 5. – 9. mája v San Diegu. Päť dní strávených na rozličných prednáškach v kongresovom centre nás motivovalo do ďalšej práce a zvýšilo našu túžbu po nových vedomostiach. Tie sme využili aj pri kurze resuscitácie novorodencov, ktorý sme s Dr. Čižmárom úspešne absolvovali v nemocnici v Brawley.

Rovnako nás inšpiroval trojtýždňový pobyt u Dr. Morrisa, profesora chirópraxie, na jeho súkromnej klinike v Los Angeles, kam sme zamierili po ukončení letnej praxe na gynekológiu. Dr. Morris diagnostikoval a liečil aj pacientky so ženskými problémami. A to postupmi, ktoré boli pre nás absolútne nové a pritom prevratné. Určite chceme prehĺbiť svoje poznatky v tejto oblasti medicíny, pretože sme mali možnosť presvedčiť sa o jej univerzálnej dostupnosti a efektívnosti. Vďaka Dr. Morrisovi a jeho manželke Jane Morrisovej, ktorá pochádza zo Slovenska, sa pre nás takto akoby uzavrel kruh v rámci gynekologického odboru.

Veríme, že ďalšie benefity spojené s letnou praxou v USA sa prejavia neskôr. Pre dobro nás, našej univerzity a najmä našich budúcich pacientov. Chceme sa poďakovať Dr. Čižmárovi a Doc. Ostatníkovéj za ponúknutú možnosť a za pomoc, ktorú nám preukázali v plnej miere.

Matúš Chuda a Soňa Vaneková, LF UK

Študijné „vychádzky“ do prírody

Botanické exkurzie majú osem rokov. Podujatie, ktorého ambíciou je priblížiť prírodu vysokoškolským študentom, a nielen im, sa zrodilo v hlavách doktorandov a pracovníkov Prírodovedeckej fakulty Univerzity Komenského v roku 2000 a jeho zdar dokazuje skutočnosť, že pokračuje dodnes.

Organizátori – pracovníci z Katedry botaniky Prírodovedeckej fakulty, Inštitútu aplikovanej ekológie (DAPHNE) či Botanického ústavu Slovenskej akadémie vied – pre zimný semester vypracovali plán štyroch vychádzok. Tri z nich už boli zrealizované počas októbrových sobôt, posledná akcia je na programe 11. novembra.

Hoci pôvodným úmyslom exkurzií bolo poznávanie priľahlého okolia Bratislavy, túto jeseň sa za pozorovaním nižších i vyšších rastlín, húb a živočíchov účastníci uberali zväčša do odľahlejších krajov – prvá púť mala za cieľ okolie Trnavy, druhá trasa viedla z obce Rohožník v Malých Karpatoch do Kuchyne. Tretie podujatie už bolo od hlavného mesta na skok a po prechádzke naprieč prírodnými rezerváciami To-

polové hony, Gajc, Ostrov Kopáč a Panský diel bolo ukončené vo Vľčom Hrdle.

Ako povedala Jana Májeková z Botanického ústavu Slovenskej akadémie vied a zároveň vedúca jednej z akcií: „Počet účastníkov exkurzií býva rôzny, pohybuje sa od dvoch do dvadsiatich, veľkú úlohu pri účasti zohráva, pochopiteľne, počasie. Okrem študentov a doktorandov Prírodovedeckej fakulty sa tu nájdu aj ľudia z akadémie vied, stredoškólcovia či laická verejnosť. Víťanú sú skutočne všetci záujemcovia.“

Pre tento rok posledné podujatie, ktoré sa v prípade priaznivého počasia uskutoční v Plaveckom podhradí, bude spojené s opekaním a voľnou prechádzkou po jesennom lese. Tí, ktorí príležitosť navštíviť málo známe zato krásne miesta napriek záujmu premárnili, môžu vyčkat na jar budúceho roka – botanické exkurzie sú totiž v pláne i pre letný semester. Podrobnejšie informácie sa v priebehu zimných mesiacov objavia na nástenkách Prírodovedeckej fakulty UK.

Marek Bažík, 1. ročník

Fakulta s osemdesiatimi tromi študentmi

Aká je súčasnosť Rímskokatolíckej cyrilometodskej bohosloveckej fakulty v Bratislave? Čo ponúka svojim študentom? A ako vlastne funguje? Aby som zistila viac, navštívila som jej priestory a pohovorila sa s rektorom kňazského seminára Mons. Danielom Ižoldom.

Osemdesiatosemročná história

RKCMBF bola zriadená osem mesiacov po prvej svetovej vojne, a to 24. júla 1919, keď spadala pod správu Univerzity Komenského. Po nástupe komunizmu, ktorý potlačal náboženstvo a jeho výučbu, bola z tohto zväzku v roku 1946 – 1947 vyňatá. Našťastie pre všetkých, ktorí majú záujem o štúdium náboženstva, sa 14. júla 1950 zaviedla nová organizácia bohosloveckého štúdia. Po páde komunizmu, presnejšie 3. mája 1990 bola táto fakulta znovu začlenená do zväzku s UK.

Historická budova Rímskokatolíckej cyrilometodskej bohosloveckej fakulty UK stojí na Kapitulskej ulici vedľa Dómu sv. Martina. (Zdroj: Lenka Mlynčeková)

Z hľadiska kánonického práva sa fakulta riadi apoštolskou konštitúciou Jána Pavla II. a Kongregácie pre katolícku výchovu z roku 1979 a normami kánonického práva. Fakulta podľa kánonického práva pod-

lieha veľkému kancelárovi. Usiluje sa svojou vlastnou vedeckou metódou dôkladne chápať katolícku náuku a systematicky ju vysvetľovať. Osobitnou úlohou fakulty je starať sa o vedeckú a teologickú formáciu tých, ktorí smerujú ku kňazstvu, alebo sa pripravujú na špeciálne cirkevné služby.

Netypická fakulta

Fakulta sídli na Kapitulskej ulici 26, ale tri pedagogické pracoviská sa nachádzajú mimo Bratislavy, a to v Nitre, Badíne a Žiline. Počet študentov denného štúdia na RKCMBF je osemdesiattri. Dôvodom prečo ich je menej ako na ostatných fakultách by sme mohli nájsť niekoľko:

1. študovať môžu len katolíci, ktorí prijali krst, sväté prijímanie a birmovku,
2. študenti sem prichádzajú s túžbou stať sa kňazmi,
3. predtým, než človek začne študovať na tejto fakulte, musí ešte pred prijímacími pohovormi na fakulte absolvovať pohovor pred komisiou na biskupskom úrade, ktorého súčasťou sú i psychologické testy,
4. musí mať odporúčenie od kňaza, ktorý ho dobre pozná.

Kritériá na prijatie sú zrkadlom náročnosti štúdia a výkonu povolania. Ďalšou nezvyčajnosťou je, že štúdium žien na fakulte je obmedzené na externú formu štúdia. Ale na druhej strane je veľmi potešujúce, že tento problém sa rieši a v budúcnosti by malo byť denné štúdium na RKCMBF sprístupnené aj im.

Čulí študenti sa venujú charite i osvete

Študenti sú aktívni najmä v oblasti pomoci ľuďom. Napríklad pomáhajú bezdomovcom, navštevujú nemocnice či starých ľudí. Tento rok by mali pomáhať v rámci charity (napr. zozbierajú šatstvo, roztriedia ho a ponúknu chudobným) a taktiež pomáhajú aj duchovne. Počas soboty a nedele chodia do určených farností, kde sa venujú deťom, mládeži a pomáhajú i starým ľuďom.

ADSUM je názov fakultného časopisu, ktorého šéfredaktorom je študent Vladimír Uhrín. Periodikum vychádza v tlačenej podobe, ale má aj internetovú stránku. Nájde sa v nich úvahy, zamyslenia, rôzne oznamy akcií, študentské ankety, teologické príspevky od profesorov či rozhovory so športovcami. Financie na tlač získavajú študenti od rôznych sponzorov. Školský časopis odoberajú najmä farnosti.

Michaela Beňová, 1. ročník

Rubriku pripravili študenti Katedry žurnalistiky FiF UK
